

Департамент культури, туризму, національностей та релігій
Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад "Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач"
Запорізької обласної ради

Веселий дядько Вереда

*До 100-річчя від дня народження
українського дитячого письменника, перекладача
Грицька Бойка*

Методичні рекомендації

Запоріжжя
2023

Веселий дядько Вереда. До 100-річчя від дня народження українського дитячого письменника, перекладача Грицька Бойка : Методичні рекомендації / укладач Л. Л. Дунай. – Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач". – Запоріжжя, 2023. – 16 с.

Методичні рекомендації містять біографічні відомості про відомого українського дитячого письменника Грицька Бойка, сценарії заходів для читачів-учнів молодшого шкільного віку та дошкільнят.

Методичні матеріали можуть стати в нагоді бібліотечним фахівцям, вчителям початкових класів, вихователям, педагогам позашкільних закладів освіти. Видання може бути цікавим також широкому колу читачів.

Укладач

Людмила ДУНАЙ

Редагування
та комп'ютерна верстка

Людмила ВЕСЕЛОВА

Відповідальний за випуск

Лариса ДАНИЛОВА

*Що не віддав, – те загубив я,
А що віддав, – навік моє.*

Грицько Бойко

2023 року відзначаємо 100-річний ювілей видатного українського поета та перекладача Григорія Пилиповича Бойка. Грицько Бойко увійшов в літературу для дітей на початку 50-х років ХХ ст. і дуже швидко полюбився маленьким читачам. Автор смішинок про малят і звірят, шкільних і спортивних веселинок, скоромовок-спотиканок, дотепних віршів, уміщених в багатьох читанках та хрестоматіях, загадок, адресованих тим, хто цінує гостре, влучне слово, любить і розуміє гумор, уміє покепкувати не тільки з когось, а й із себе самого, відомий дітлахам багатьох поколінь.

З метою популяризації творчості неперевершеного майстра іскрометного сміху та на відзначення його ювілею в бібліотеках для дітей можуть бути організовані **книжкові виставки-портрети "Класик дитячої літератури Грицько Бойко", "Майстер іскрометного сміху", "Письменник з чарівної країни дитинства", "Грицько Бойко – неперевершений майстер веселої поезії для дітей"**; проведені: книжкова сміхопанорама **"Билиці діда Гриця"**, ювілейний хронограф **"Грицько Бойко: Відданість дітям"**, літературна мандрівка **"Подорож до країни, яку вигадав Грицько Бойко"**, поетичний калейдоскоп **"Крапля позитиву від Грицька Бойка"**, літературна година **"Веселий і повчальний світ у творах Грицька Бойка"**, сміхотайм **"Веселинки, скоромовки, спотиканки та загадки"**, літературний подіум **"Веселинки для малечі – про серйозні речі"**, поетичне свято **"Письменник і гуморист країни Дитинство"**, літературна хвилинка **"Веселий світ Грицька Бойка"**, літературне асорті **"Дитячий дивосвіт Грицька Бойка"**, поетичний лабіринт **"Прочитай, посміхнись і... задумайся"** тощо.

Нижче подаємо сценарії деяких заходів за творчістю Грицька Бойка.

Поетичний альбом "Дитячий дивосвіт Грицька Бойка"

До заходу варто оформити книжкову виставку творів Грицька Бойка та розмістити в залі портрет письменника, а дітям запропонувати вивчити до заходу улюблені вірші поета.

Перша ведуча: Через міст перейти
Треба нам, малятам,
Щоб гриби, щоб гриби
В лісі позбирати.

Хто з дітей, а то й з дорослих, не знає слів чудової популярної пісеньки "На містечку", чи хоч би раз її не співав? Мабуть, таких не знайдеться. Напевне, всім так же добре відомі вірші про Андрійка-неумійка, про двох подружок-говорюшок Клаву й Мілу та про

малого мазунця-одинця на прізвисько Вереда. Але чи всі пам'ятають, що і пісеньку, і веселі та дотепні вірші про названих мною персонажів створив відомий дитячий письменник Грицько Бойко?

Друга ведуча: Він увійшов в дитячу літературу на початку 50-х років минулого століття і дуже швидко поллюбився маленьким читачам. А народився Григорій Пилипович Бойко в час розквіту українізації, у 1923 році. Народився в селі Оленівка, що на Донеччині, в сім'ї службовця, на початку осені, 5 вересня. Пізніше поет називав себе не інакше, як Грицько, упевнено підкреслюючи своє українське коріння. Декілька поколінь Бойків, як згадував син письменника – відомий прозаїк і сценарист Вадим Бойко, вміли говорити віршами. Дідусь Грицька Бойка по матері, Олексій Матвійович Корнієцький гарно співав, знав багато казок, пісень, поетичних творів, написав кілька десятків пісень, які ще довго співали у селах Донеччини, сприймаючи їх за народні. Його донька Олександра, мама Гриця, – чудова казкарка, з дитинства закохана в пісню, передала любов до слова і своєму первістку. Олександра була двадцять першою дитиною у родині набожного та суворого Олексія Корнієцького. Розумна, лагідна, добра, терпляча та працююча дівчина доглядала племінників у родині одружених старших братів, доїла корову, ходила за плугом, давала лад в оселі. Вона дуже хотіла вчитися, мріяла стати вчителькою, але батько вважав, що "азбукою ситий не будеш", і дозволив доньці закінчити лише двокласну земську школу... А ось своє кохання вона змогла відстояти, відмовивши надзвичайно заможному сватачу і вийшовши заміж за Пилипа Бойка.

Перша ведуча: Батько поета, Пилип Мусійович Бойко, теж писав вірші. Він був неперевершеним віршувальником, часто виступав на різних заходах разом зі своїм братом-близнюком. Віршів було написано чимало, і щоб їх видати окремою збіркою, односельці збирали гроші усією громадою. А дозвіл на друк збірки довелося брати аж у Москві, де вона й була надрукована. Таким чином світ побачила україномовна збірка віршів Пилипа Бойка "Чайка", яка вийшла накладом 1500 примірників. Проте, радянська влада виплатила авторові гонорар не грошми, а... бібліотекою. Це були 2000 примірників невеликого формату книжок. На той час то була величезна бібліотека, враховуючи той факт, що проживала родина в невеликій за кількістю населення Оленівці. Звістка про бібліотеку швидко рознеслась селом, тож до хати Бойків потяглися односельці. Кімната з книжками перетворилась на величезну читальну залу, з розмовами та обговореннями. Дружина Пилипа Мусійовича дуже любила літературу і, пам'ятаючи свою нездійсненну мрію, більш за все хотіла дати гарну освіту своїм дітям та прищепити їм любов до книги. Все це створювало вдома у Бойків надзвичайну "книжкову атмосферу".

Друга ведуча: Сам же господар бібліотеки, залишивши родину, поїхав до Харкова "вчитися на письменника", де заприятелював з Володимиром Сосюрою та увійшов до кола молодих українських літераторів. У родині Бойків, до слова, дбайливо зберігається така

афіша: "...сьогодні виступають у парку ЛІТО Марк Йогансен, Валер'ян Поліщук, Пилип Бойко і Володимир Сосюра". Проте, на превеликий жаль, освіту Пилип Бойко не завершив. Приїхавши додому на канікули після першого курсу, він важко пережив раптову смерть брата-близнюка Григорія і вже не повернувся до навчання.

Перша ведуча: У сім'ї Бойків від самого початку прищеплювали любов до рідної мови, літератури. В родині розмовляли виключно українською мовою. Своїх дітей Пилип Бойко виховував з ніжністю і гумором. В хаті завжди лунали жартівливі віршички-примовки, а засинала малеча під мамині колискові. Щоб діти розмовляли грамотно, батько використовував скоромовки-спотиканки, які вчили правильної вимови. І вже будучи визнаним письменником, Грицько Бойко яскраво розкрив цей вид дитячого фольклору. Його скоромовки-спотиканки вчать не тільки правильної вимови, а ще й змушують сміятися і думати, збуджують цікавість та увагу.

Друга ведуча: Після закінчення сільської семирічки Грицько продовжує навчання в Оленівській рудниковій школі, яка знаходилась досить далеко від його домівки. Тож, щоб потрапити до школи, хлопцеві щодня доводилося вставати о четвертій ранку, кілька кілометрів йти пішки до станції, а вже звідти їхати до місця навчання робочим поїздом. Тяга до знань була такою, що заради освіти ці труднощі легко долалися і не здавалися важкими.

Перша ведуча: Грицько почав писати вірші ще у шкільні роки. Вже у 1937 році, навчаючись у сьомому класі, Гриць вперше опублікував свого вірша у районній газеті. А згодом почав регулярно друкувати там свої замітки, вірші і був постійним сількором видання впродовж шкільних років. Свою творчість Бойко сприймав як важливу "роботу", яка давала можливість поліпшити життя рідних, тож на отримані мізерні гонорари хлопець із задоволенням купував для сім'ї борошно чи пшоно, ласощі або шкільне приладдя для молодших братиків і сестричок. Цей факт власного піклування про родину його дуже тішив.

Друга ведуча: Грицько Бойко належить до того покоління юнаків, які одразу після святкових, сповнених радості і щастя випускних вечорів, узяли гвинтівку в руки і стали на захист рідної Вітчизни від навали німецьких окупантів. З липня 1941 року до кінця війни поет перебував на фронті, спочатку як рядовий кулеметник, а згодом як лейтенант зв'язку. Проте і серед кривавого лихоліття юнак продовжував писати вірші, друкувався у фронтовій газеті та мріяв навчатися далі. З любов'ю згадував Грицько свою рідну Донеччину у вірші "Я думками і серцем з тобою", написаному на фронті у січні 1945 року.

"...Тут в окопі, в землянці сирій,
Де ми ділимо радість і горе,
Повсякчасно в уяві моїй
Чебрецеві донецькі простори.

І хоч зараз за Віслою я,
Хоч кругом незнайома країна,
Ти зі мною, Вітчизно моя!
Ти зі мною, моя Україно!"

Перша ведуча: За роки війни, за свої бойові заслуги Грицько Бойко отримав багато нагород, але повернувся з неї важко пораненим та контуженим. Йому, як офіцеру, запропонували навчання у військовій академії, проте він відмовився, і, обравши літературу, став студентом українського відділення літературного факультету Донецького педагогічного інституту. Як і в шкільні роки, юнак активно долучився до літературного життя, тепер вже інститутського, брав участь в роботі літературного об'єднання при редакції газети "Радянська Донеччина", в численних виступах перед читачами, організованих Донецькою організацією Співки письменників України, дослухався до порад редакторів, до реакції читачів і слухачів, невтомно працював над собою. У 1949 році інститут було закінчено з відзнакою.

Друга ведуча: В педінституті Григорій Пилипович знайшов і своє кохання. Його дружиною стала студентка фізико-математичного факультету Олександра Михайлівна Філіпенко. До слова, відпущений їхнім почуттям вік вони прожили душа в душу. Після закінчення інституту Бойко почав працювати в обласній газеті "Радянська Донеччина", а згодом став літературним консультантом у Донецькій філії Співки письменників України. Все, що писав Грицько Бойко, він писав виключно українською мовою, постійно підкреслюючи свою українську автентичність, незважаючи ні на регіон, у якому жив, ні на час, коли українське слово не дуже віталось.

Перша ведуча: Ще студентом Грицько Бойко видав свою першу книжку, яка мала назву "Моя Донеччина". Вона вийшла в 1950 році у Донецькому обласному видавництві. Відразу ж після її виходу Бойка прийняли до Співки письменників. Цю подію Грицько Пилипович і вважав початком своєї літературної діяльності. Ця збірка була адресована дорослим, але вже наступного, 1951 року, світ побачила збірка його поезій для дітей. Цього ж 1951 року в сім'ї народився первісток Вадим, донька Світлана з'явилась на світ у 1953-му.

Друга ведуча: Звичайно ж, насамперед, Грицько Бойко писав у своїх творах про рідний край – Донеччину. Його збірки "Будем шахтарями", "Ми з Донбасу", "Шахтарочка" присвячені саме українському Донбасу. А перші його твори для дітей відразу ж прийшли до душі малечі. Вони примушували дітвору одночасно і сміятися, і думати, збуджували цікавість та увагу. Тож відтоді поет вже не полишав своїх наймолодших читачів і саме їм повністю віддавав тепло свого серця і свій неймовірний талант.

Перша ведуча: У дитячій літературі не знайдеться, напевне, жанру, в якому б не працював Грицько Бойко: поеми, вірші, скоромовки, лічилки, веселинки, загадки, п'єси-казки, тобто все, що подобається жителям чарівної країни Дитинства. Грицько Бойко дуже любив дітей. Для нього не було різниці, хто вони, якого віку, хто їхні батьки. Його невістка, Ірина Бойко, згадує: "Власне поняття "чужі діти" для нього не існувало. На новорічні свята Грицько Пилипович завжди встановлював в своїй квартирі ялинку, одя-

гався Дідом Морозом, наряджав Снігуронькою дружину і запрошував на свято всіх дітей з великого двору. Він міг годинами катати на своєму автомобілі малят або читати їм щойно написане. Міг після серцевого нападу, навіть з температурою, поїхати на чергову зустріч до своїх маленьких читачів. І на всі вмовляння залишитися вдома говорив: "Я не можу. Там діти. Вони чекають"

Друга ведуча: Якось до Києва на екскурсію приїхали дітлахи з Донеччини. Вони пізно увечері прийшли в гості до свого улюбленого поета, який тоді вже мешкав у столиці. Той огорнув їх усіх своїм теплом: і буквально – у теплі ковдри, і морально – теплими історіями. Він читав свої вірші, згадував дитинство та роки життя на Донеччині. А на ранок дітей чекали теплі вареники від дружини Олександри (у родині її називали бабуся Саня) та продовження вечірніх історій.

Перша ведуча: Загалом поет із зустрічами об'їздив усю Україну. Як згадував син поета, Вадим Бойко: "Його буквально розривали, запрошуючи на зустрічі і виступи. Хотів, чи не хотів, а комусь доводилось відмовляти. От батько і взяв за правило, в першу чергу навідуватись до дитячих будинків і інтернатів. На свої виступи він частенько брав мене з собою. Ніхто в залі не знав, що я син видатного поета, завдяки чому мав можливість, так би мовити, зсередини, визначити міру прихильності до нього присутніх, якою він дуже дорожив. Якось на одній творчій зустрічі біля мене сів надзвичайно життєрадісний хлопчик. Коли на сцені з'явився письменник, він що є сили смикнув мене за рукав зі словами: "Ой, я цього дядечка вже слухав! Ти не пошкодуєш! Ти зі сміху помреш!". Реготали всі. Але він – найбільше. Найцікавіше, що після оголошення якоїсь назви, цей хлопчик, ще до початку власне прочитання вірша, встигав поділитися зі мною своєю оцінкою даного твору, на кшталт: "Та ти шо! Оце "Якби" – це взагалі клас!". Звичайно ж, знайомі батьківські рядки я слухав механічно, а головне задоволення отримував від спостереження за своїм емоційним сусідом... Тепер уже, будучи письменником-професіоналом, розумію, як багато для автора коштує хоч один такий вдячний читач".

Друга ведуча: В 60-ті роки минулого століття в Україні існував лише один телеканал, і Грицько Бойко був частим його гостем як учасник телепередач для дітей. Кожен його виступ складався з нових веселих віршів, але мало не щоразу телевізійники примушували поета насамкінець прочитати невеличку поему "Вереда", бо про це просили в листах батьки дітлахів. Тож і не дивно, що, гуляючи з батьком у ботанічному саду чи парку Шевченка, маленький Вадим неодноразово спостерігав таку картину: якась дитина, впізнавши чоловіка, який вчора виступав по телевізору, смикала маму за спідницю і несамовито кричала: "Дивися, дядько Вереда пішов!". Це надзвичайно тішило письменника, для нього це було найліпшим визнанням.

Перша ведуча: Так, там, де з'являвся "дядько Вереда", дзвеніло й реготало все навкруги, аж сміх той розбризкувався навсбіч золотим зерням. І не всі, звичайно, знали, що

той веселий і життєрадісний їхній знайомець часто зачинявся в кімнаті й, зціпивши зуби, тихо стогнав від болю, бо давалася взнаки, навіть через багато літ, війна, в саме пекло якої потрапив юнак зі шкільної парти... І не всі знали, що не "відпочити", як те казав дядько Гриць, їхав він на південь, а лікуватися у спеціальному санаторії.

Друга ведуча: На офіційних заходах Грицька Бойка впродовж життя звично позиціонували як поета-фронтовика, спонукаючи до виступів і розмов на фронтові теми. Водночас, будучи на самоті, він вимикав телевізор, коли передавали щось "про війну". Та й у творах поета для дітей згадку про війну годі шукати. Ніхто з оточення поета і не підозрював, що з війни Григорій Пилипович повернувся з кількома важкими контузіями. Від інвалідності він відмовився, пояснюючи це тим, що поряд багато фронтовиків, скалічених ще важче: сліпих, без кінцівок... Через декілька років у поета почав прогресувати туберкульоз легенів. У 1958 році професор Микола Амосов був вимушений видалити Грицькові Бойку одну легеню, проте хвороба прогресувала, лікування в санаторіях допомагало лише на короткий час. Незадовго до смерті Григорій Пилипович писав: "Мене ось уже третій місяць переслідують страхіття війни... Галюцинації... Я не сплю... Плачу, оплакую своїх загиблих однолітків... Нас пішло на фронт чотири десятих класи, а повернулися живими з нашого "10-Б" усього три чоловіки...".

"...Побратими наснилися мені,
Що колись полягли на війні...

О, коли б, о, коли б хоч на мить
Міг цим віршем я вас розбудить".

Перша ведуча: Говорячи про творчість Грицька Бойка, слід зазначити, що у дитячій літературі немає жанрів, які б не підкорилися поету. Він натхненно створював все: поеми, вірші, скоромовки, лічилки, загадки. Грицько Бойко, як ніхто інший, умів не просто розважити молодших читачів, а й з теплим, добрим гумором дотепно й незлобливо показати найрізноманітніші вади дитячого характеру. Вереда, замазура, хвалько, брехун, ледар, базіка, невіглас, недотепа, боягуз, підлабузник, задавака, ябеда, роззява, симулянт – ось "знамениті" персонажі його чудових віршів та поем. В п'ятдесяти-шістдесяті роки минулого століття в книжках для дітей досить часто прямолінійно вказували, що так чинити гарно, а так – негарно. Грицько ж Бойко дійшов переконання, що людей, зокрема і дітей, найкраще виховує гумор. Він говорив, що варто ставити персонажів у кумедні ситуації, а юні читачі, доволі посміявшись, розберуться самі, що і до чого. Літературне ж начальство (і не тільки літературне) періодично вважало за потрібне виговорювати поету: "Який же ти радянський письменник, якщо твої хіхоньки з однаковим успіхом друкувати можна хоч в Америці, хоч в Австралії?".

Друга ведуча: Грицько Бойко двічі (у 1976 та 1978 рр.) номінувався на здобуття Всеукраїнської літературної премії ім. Лесі Українки, проте чиновники від літератури залишили без уваги клопотання від дитячих бібліотек, численних організацій та установ,

середніх та вищих навчальних закладів... Та критика чиновників жодним чином не впливала на українські видавництва, які видавали Грицька Бойка колосальними тиражами. Так ще за життя загальний наклад його книжок становив близько двадцяти мільйонів примірників.

Перша ведуча: Грицько Бойко завжди із захопленням працював для дошкільнят. Для них він писав коротенькі веселинки та мініатюри, які не тільки бавили малечу, а й несли цікаві відомості про життя, природу, допомагали пізнавати довкілля. Секрет успіху талановитого письменника полягав ще й у рідкісному дарі підмічати й поетично осмислювати кумедні пригоди, що трапляються з дітьми. Але Грицько Бойко був не лише талановитим поетом-гумористом, а й не менш талановитим поетом-перекладачем. Для українського маленького читача він переклав чимало творів зарубіжних письменників.

Друга ведуча: Окремо хочеться сказати про Грицька Бойка як про поета-пісняря. Він ніколи не шукав композиторів, вони самі його знаходили. Поет працював з такими відомими українськими композиторами, як П. Майборода, А. Кос-Анатольський, А. Філіпенко, Ю. Рожавська, А. Мясковий. Великою популярністю користувались його "Нічєнька-чарівничєнька" (композитор І. Поклад), "Вишневий цвіт" (композитор В. Верменич). Класикою стали створені ним з Аркадієм Філіпенком "На місточку" та "Соловейку, щебечи!". Іван Семенович Козловський, відомий в усьому світі співак з України, записав ці пісні з дитячим хором. Загалом, на слова поета створено понад чотириста пісень, здебільшого - це пісні для дітей. У 1974 році у видавництві "Музична Україна" побачила світ збірка пісень на слова Грицька Бойка "Соловейко".

Перша ведуча: Кращі твори Грицька Бойка перекладені багатьма мовами світу. Їх знають у Вірменії, Польщі, Угорщині, Канаді, Китаї та в багатьох інших країнах світу. І до сьогодні твори дядька Вереди мають великий успіх, вивчаються в школах, входять до читанок, хрестоматій, букварів, літературних календарів, численних збірників. Користуються популярністю і сьогодні такі твори автора, як "Верєда", "Веселинки", "Слово честі", "Акула і свистун", "Гава-роззява", "Футболільник", "Ворона-каркарона", "Качечка-прачечка", "Космічна подорож", "Про Андрійка і Терпця" тощо. Особливо ж полюбилися малечі "Билиці дяді Гриця", "Як Андрійко став умійком", "Смішинки", "Хлопчик Ох", "Ніс у сметані", "Шпаргалка-виручалка".

Друга ведуча: Грицько Бойко завжди був повен нових творчих задумів. Шкода, що здійснити встиг далеко не всі. Він пішов у засвіти 25 вересня 1978 року. Похований на Берковецькому кладовищі м. Києва. Поруч з ним поживає вічним сном і його син, відомий поет, драматург, прозаїк і перекладач Вадим Бойко, який помер 2005 року.

Перша ведуча: У 2013 році, в останні дні жовтня, щирі дитячі вірші, смішинки, гуморески, пісні, акторські замальовки лунали на рідній Грицькові Бойку Донеччині: і в самому Донецьку, і в рідній Оленівці, де на честь 90-річчя з дня народження видатного

письменника був організований фестиваль "Письменник країни Дитинства". Для доньки поета, Світлани Луньової, яка була присутня на святі, це був особливий день, бо вона вперше побувала на батьківщині тата. Вона потім згадувала: "Ніколи ще батьку не приділяли стільки уваги. У нашому домі справді завжди лунав сміх. Грицько Бойко був надзвичайно добрим, щирим і веселим. Ми мали щасливе дитинство. Тому враження, спогади, про ці два дні на Донеччині залишаться зі мною назавжди".

Друга ведуча: Невістка Григорія Бойка, на той час головний редактор національного видавництва дитячої літератури "Веселка" Ірина Бойко, також сповнена враженнями від тих двох насичених днів, розповідала таке: "Коли на Батьківщині, де пуповина закопана, шанують нашого Григорія, – це особлива пам'ять. "Шахтарочка", "Ми з Донбасу", "Моя Донеччина" і ще чимало віршів він присвятив рідній землі, тому дуже приємно, що його край відповідає такою взаємністю". Тоді ж авторка проєкту фестивалю, арт-директорка художньо-виставкового центру "АртДонбас" Катерина Калініченко розпочала реалізацію ініціативи перейменування однієї з вулиць міста Донецька на честь Григорія Бойка. Але ... Не так сталося, як бажалося... Проте, маємо впевненість, що всі мрії і сподівання все ж колись здійсняться.

Перша ведуча: Грицько Бойко прожив усього 55 років. Але яких! Душі, любові вистачило на все і на всіх, а от фізичних сил на довший життєвий шлях забракло. Він працював для дітей, віддаючи усю енергію, усе серце. І діти це відчували та й відчують досі. Як нікого іншого, Грицька Бойка любила малеча, тягнулася до нього, неохоче відпускала від себе під час творчих зустрічей. І ця Любов пережила його, залишилася у віках та житиме у його творчості вічно, бо Грицько Бойко – творець Веселих книг. А його життєвий девіз може слугувати прикладом для кожної людини:

"Невезіння від невміння і від поспіху бува!
Починати й не кінчати нам усім не до лиця,
Бо уміння без терпіння наче казка без кінця!"

Літературна мандрівка "Весела подорож Країною Посмішка"

Ведуча: Друзі! Сьогодні ми з вами відправимося нашим чарівним потягом до веселої Країни Посмішка, де правлять король Гумор і королева Сатира. Не дарма кажуть люди: "Якщо народ сміється, то значить, в нім здорове серце б'ється". Український народ здавна любив дотепні жарти і гумор, тому я впевнена, що під час подорожі ми отримаємо задоволення від почутого і прочитаного, дізнаємось багато цікавого. Тож розсаджуємось по вагонах і рушаймо... Але перед цим поділимося на команди. У першому вагоні у нас знаходиться команда "Веселунів", у другому – "Жартівників" (*діти можуть придумати інші назви команд*), і перша наша зупинка:

Станція "Ключове слово"

Щоб наша подорож пройшла без перешкод, капітани команд повинні знайти зашифровані у наборі букв слова. Для капітана команди "Веселунів" це:

- **апровеселинкишек** (*веселинки*);
- **підгвіршікс** (*вірші*);

Для капітана команди "Жартівників" це:

- **лнозагадкисно** (*загадки*);
- **дзаскоромовкитуч** (*скоромовки*).

Наші капітани добре попрацювали і заробили для своїх команд перші бали. А ви вже всі, мабуть, зрозуміли, що на нас чекають вірші, веселинки, скоромовки та загадки. А от чий? Про це дізнаємось на наступній зупинці, яка називається:

Станція "Авторська майстерня"

Демонструється відеопрезентація про життєвий та творчий шлях Грицька Бойка, яку коментує ведуча.

Ведуча: Грицька Бойка справедливо можна назвати неперевершеним майстром сміху в поезії для дітей. Для цього він використовував чимало різних літературних прийомів. Щоб дізнатись, яких саме, давайте послухаємо короля і королеву чарівної країни Посмішка. Ви ж пам'ятаєте, як їх звати? Так, це – Сатира і Гумор.

Сатира: Я маю одну таку цікаву рису (її у творах літератури або мистецтва ще називають художнім прийомом), яка висміює пороки, вади характеру людини, негативні явища дійсності.

Гумор: А моє уміння зобразити щось у комічному вигляді відоме, мабуть, усім. Іноді ж моє доброзичливе, а то й глузливе ставлення до чого-небудь буває спрямоване на викриття якихось недоліків.

Сатира і Гумор (разом): А спробуйте знайти нас на наступній станції.

Станція "Оратор"

Діти виразно читають вірші Грицька Бойка "Як невдаха виступав", "Провалився по коліна", "Друге місце", "Швидко відповів", "Підслухана розмова", "Теж саме", "Змагання". (Для вибору вірша можна використати веселий капелюх (капелюх з посмішкою, з якого діти витягатимуть записки з назвою вірша).

Сатира: А скажіть-но мені, діти, кого у цих віршах висміюю я, і над ким разом з Грицьком Бойком кепкує Гумор? (*Відповіді дітей: хвалька, недотепу, ледаря, задаваку*).

Гумор: А чи бува серед вас немає таких дітей? А може хтось і за собою помічав такі

риси? (Діти відповідають).

Ведуча: Тож переходимо до наступної нашої станції, яка називається:

Станція "Загадкова"

До зали заходить поштар з "веселими листами". Капітани команд отримують листівки, на яких записані загадки. Капітани по черзі зачитують загадки. Завдання команди – за допомогою міміки та жестів допомогти суперникам відгадати загадку. При нарахуванні балів враховуються як вірність відповіді, так і швидкість відгадування.

Загадки для команди "Веселунів":

- Я стою на ходу, а спинюся – упаду (*Велосипед*);
- Залізний кінь, фарбований і гумою підкований (*Авто*);
- Дуже я потрібна всім – і дорослим, і малим.
Всіх я розуму учу, а сама завжди мовчу (*Книга*).

Загадки для команди "Жартівників":

- Два скельця, три дужки на ніс і за вушки (*Окуляри*);
- У легкого держака голова така важка (*Молоток*);
- Дерев'яний та довгенький, маю носик я гостренький.
На білому слід лишаю, – і всіх діток потішаю (*Олівець*)

Ведуча: Молодці! Які ж ви швидкі та моторні! Тож запрошую всіх до наступної станції.

Станція "Говоруха – Щебетуха"

З-за ширми з'являється ворона.

Ведуча: Де, вороно-Каркароно, ти була?

Що вороно-Каркароно, принесла?

Ворона: Я проснулась, стрепенулась і - кар-кар! На воронячий зібралась я базар. У книгаря купила для вас коротенькі віршики. Але попереджаю, що у кожному з них переважають одні й ті ж звуки, тож читати такі твори не так вже й легко. А я можу. От послушайте: Стрекоче сорока, строката, кароока.

Сорока в ворони прохає оборони:

Хто йде – не мине: сполохне мене!

От бачите, як гарно у мене виходить. А називаються ці віршики – скоромовки-спотиканки. А тепер ви спробуйте дуже швидко промовити і бажано з першого разу ось такі скоромовки:

Скоро, скоро мовить Ганка скоромовки-спотиканки.

Слово в слово Слава ловко скоро мовить скоромовки.

Гуси, гуси, гусенята! Гусенят багато в Гната.
Гей, гиля! Гнатко гука, виганяє гусака.

Кричав Архип, Архип охрип.
Не треба Архипу кричати до хрипу.

Чубатий качур кряче качці:
– Ти чудо бачила чи ні?
До річки човен мчав на тачці,
По річці – тачка на човні!

Ведуча: Ось і добралися ми з вами до останньої нашої станції. Вона називається:

Станція "Знавців-Бойківців".

Ведуча: Зараз я буду задавати питання по черзі кожній команді. Слухайте уважно і відповідайте після сигналу мого дзвіночка. Вибирайте вірну відповідь із запропонованих мною варіантів. На роздуми – 30 секунд. При невірному варіанті право відповіді переходить до іншої команди.

Запитання для команди "Веселунів":

1. Де народився Г. Бойко? (*на Львівщині; на Донеччині; на Одещині; на Київщині*);
2. Відображення смішного у життєвих ситуаціях та рисах людського характеру, здатність викликати сміх, уміння зобразити щось у комічному вигляді – це... (*сатира; вірші; гумор; скоромовки*);
3. З творами яких жанрів ви сьогодні познайомились? (*оповідання, повісті, загадки; вірші, загадки, скоромовки; вірші, міфи, казки; прислів'я, приказки, скоромовки*);

Запитання для команди "Жартівників":

1. Який рік Г. Бойко вважав початком своєї літературної діяльності? (*1923; 1942; 1950; 1978*);
2. Художній прийом у творах літератури, який висміює пороки, вади характеру людини, негативні явища дійсності – це... (*сатира; поезія; гумор; загадка*);
3. Чого навчають твори Грицька Бойка? (*бути самокритичним, уміти оцінювати себе, розуміти та сприймати гумор і сатиру; байдикувати, ображати молодших; брехати, бути ледарем; бути задавакою, невігласом, базікою*).

Ведуча: От і добігла кінця наша з вами весела мандрівка. Підведемо підсумки та визначимо переможців (*підраховуються бали, нагороджуються переможці*). Я думаю, всі

ви погодитесь зі мною, що твори Грицька Бойка веселі та дотепні, несуть у собі багато позитиву. Тож, читайте і посміхайтесь на здоров'я! А зараз запрошую всіх на майстер-клас з виготовлення веселого сонечка, яке ви зможете разом із своєю посмішкою подарувати один одному, або рідним і близьким.

Популяризуючи творчість Грицька Бойка, можна проводити серед дітей конкурси читців-бойківців, веселі дуелі скоромовок-спотиканок, на кшталт "Ти мені, а я тобі" або ж літературно-розважальні ігри.

Гра-забавлянка "Знайди відповідник"

Бібліотекар читає дітям вголос вірш Грицька Бойка "Отакий у мене ніс" і пропонує їм знайти відповідники фразеологізмам, використаних поетом у вірші.

- Крутити носом – *вередувати;*
- Дерти вгору носа – *зазнаватися;*
- Орати носом – *падати обличчям у що-небудь;*
- Водити за ніс – *обдурювати кого-небудь, не виконуючи обіцяного;*
- Випустити з-під носа – *прогавити;*
- Клювати носом – *засинати сидячи, час від часу опускаючи на мить голову;*
- Встромляти носа – *втручатися не в свої справи;*
- Зарубати собі на носі – *добре, надовго запам'ятати.*

Літературне інсценування "Герої віршів Грицька Бойка"

Бібліотекар пропонує дітям, використовуючи відповідні маски чи костюми, прочитати вірші: "Дві киці-сестриці" – у образі кішки; "Щоб не запізнитись" – у образі черепашки; "Сховалась" – у образі лисички; "Нетерплячий" – у образі собаки. За результати обирається переможець.

Літературний калейдоскоп "Грицько Бойко: Відпочити ніколи"

На початку заходу бібліотекар знайомить дітей з творами Грицька Бойка, в свою чергу діти читають свої улюблені вірші.

Ведучий: Діти! Ви, мабуть, погодитесь зі мною, що творчість Грицька Бойка нагадує неймовірно яскравий калейдоскоп. Кожен яскравий візерунок творчості поета дарує читачеві радість сприйняття світу. Давайте спробуємо з вами створити свої візерунки з творів письменника та наповнимо цю залу веселим настроєм. Але спочатку поділимося на команди. Я буду пропонувати вам однакові завдання, а хто виконає їх першим, той і вважатиметься переможцем.

Візерунок перший: Гра "Телефоніст-гуморист"

Ведучий видає учасникам кожної команди, що стоять першими, текст скоромовки. За спеціальним сигналом мовчки читають скоромовку. Потім пошепки розказують її наступному учасникові своєї команди і так, ланцюжком, передають останньому учасникові. Той проговорює скоромовку вголос без помилок і швидко. Яка команда швидше передасть скоромовку до останнього гравця, та й виграє.

Скоромовка для прикладу: Дзюрчить у лісі джерело,
Вода дзеркальна в ньому.
Допомагає джаз лісний
Перебороти втому.

Візерунок другий: Гра "Склади прислів'я"

Ведучий роздає кожній команді окремі аркуші з першою частиною прислів'я. Команди мають підібрати до них продовження, які розміщені на інших аркушах та пояснити, як вони розуміють зміст прислів'їв.

Робиш добро – не кайся, *(А робиш зло, на зло й сподівайся);*
Все добре переймай, *(А зла уникай);*
З ким поведешся, *(Того й наберешся);*
Не одежа красить людину, *(А добрі діла).*

Візерунок третій: Гра "Хвастунець-молодець"

Ведучий проводить конкурс на краще прочитання вірша Грицька Бойка "Хвастунець".

Візерунок четвертий: Гра "Гномики"

Ведучий пропонує дітям одягнути по черзі ковпачки із зображенням гномиків (веселого, сумного, сердитого, здивованого, сонного) та прочитати вірш Г. Бойка "Відпочити ніколи" з відповідною інтонацією. (Учасники можуть вибирати ковпачки наосліп).

Візерунок п'ятий: Театралізована сценка "Ділова розмова"

Ведучий: Щоденно після школи
У Петрика і Вови
Усе по телефону
Йдуть "ділові розмови".

Петрик: Алло! Здоров!

Вова: Здоров!

Петрик: Як справи? Що робиш? – я питаю.

Вова: Та ось по телефону з тобою розмовляю. А як у тебе справи?

Петрик: Та справи – те, що треба!

Вова: А що ти зараз робиш?

Петрик: Та от дзвоню до тебе...

Ну, що ж, бувай здоровий,

Бо вже пора кінчати.

Ще ж треба подзвонити

До Роми і до Гната.

Ведучий: Ось і добіг кінця наш літературний калейдоскоп. Сподіваюсь, вам сподобались усі візерунки, які ми створювали з вами разом. А ще я маю надію, що ота маленька замальовка про Петрика та Вову не тільки подарувала вам веселий настрій, але й продемонструвала, як не варто використовувати свій час, зокрема, й на такі "ділові розмови". Краще частіше приходьте до бібліотеки та читайте цікаві книжки, не забудьте взяти на абонементі і веселі твори Грицька Бойка. До зустрічі!

Бібліографія

Твори письменника:

Бойко, Г. П. Вибрані твори : в 2-х т. / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1983. Т.1. Вірші, веселики, скоромовки, загадки. – 247 с. Т.2. Вірші, поеми, п'єси. – 263 с.

Бойко, Г. П. Акула і свистун. Шкільні веселики / Г.П. Бойко. – Київ : Веселка, 2004. – 115 с. : іл.

Бойко, Г. П. Бруднуля : вірші / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1989. – 24 с. : іл.. – (Для першокласника).

Бойко, Г. П. Вереда : вірші / Г.П.Бойко. – Київ : Школа, 2007. – 80 с. (Золота колекція української поезії для дітей).

Бойко, Г. П. Веселинки / Г. П. Бойко. – Київ : Дитвидав УРСР, 1962. – 59 с. : іл.

Бойко, Г. П. Веселинки, вірші, скоромовки / Г. П. Бойко. – Київ: Веселка, 1965. – 207 с.: іл.

Бойко, Г. П. Веселинки. Казки, скоромовки, загадки / Г. П. Бойко, – Київ : Веселка, 1973. – 208 с. : іл.

Бойко, Г. П. Веселі загадки / Г. П. Бойко, – Донецьк : Сталкер, 2001. – 6 с.

Бойко, Г. П. Вірші – веселики / Г. П. Бойко. – Донецьк : Сталкер, 1998. – 320 с.: іл. (Загадки гнома).

Бойко, Г. П. Ворона – каркарона : жарти та скоромовки / Г.П.Бойко. – Київ : Веселка, 1965. – 23 с. : іл..

Бойко, Г. П. Два хлопчики Сміти: поеми та веселики / Г.П.Бойко. – Київ : Веселка, 1976. – 68 с.

- Бойко, Г. П. Диво, диво, дивина : вірші / Г.П.Бойко. – Київ : Веселка, 1979. – 24 с. : іл.
- Бойко, Г. П. Качечка – пачечка : жарти і скоромовки / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1966. – 32 с.
- Бойко, Г. П. Ми на місяць летимо! : вірші / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1971. – 14 с. : іл.
- Бойко, Г. П. На варті рідної землі : вірші / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1981. – 24 с.
- Бойко, Г. П. Ніс у сметані / Г.П.Бойко. – Київ : Веселка, 1967. – 180 с.
- Бойко, Г. П. Під чужим небом : поеми / Г. П. Бойко, – Київ : Веселка, 1977. – 37 с. : іл.
- Бойко, Г. П. Про великі вуха / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1969. – 88 с. : іл.
- Бойко, Г. П. Про дідуся Тараса / Г. П. Бойко. – Київ : Дитвидав, 1964. – 16 с. : іл.
- Бойко, Г.П. Про Степана і сметану / Г.П.Бойко. – Київ : Дитвидав, 1963. – 31 с.
- Бойко, Г.П. Славків гість : поеми / Г.П.Бойко. – Київ : Веселка, 1979. – 104 с. : іл.
- Бойко, Г. П. Слово честі : казка / Г. П.Бойко. – Київ : Веселка, 1975. – 14 с. : іл.
- Бойко, Г. П. Смішинки – веселики : вірші / Г.П.Бойко. – Київ : Веселка, 1986. – 16 с. : іл.
- Бойко, Г. П. У ляльковім дитсадку : вірші / Г. П.Бойко, – Київ : Веселка, 1971. – 13 с. : іл..
- Бойко, Г. П. Футболільник : гуморески / Г. П. Бойко. – Київ : Дитвидав, 1964. – 47 с.Бойко, Г. П. Швидко казка мовиться... : вірші, смішинки, скоромовки, загадки, п'єси – казки / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1978. – 65 с. : іл.
- Бойко, Г. П. Шпаргалка – виручалка / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1968. – 64 с.
- Бойко, Г. П. Як Андрійко став умійком / Г. П. Бойко. – Київ : Веселка, 1973. – 23 с. : іл.

Література про життя та творчість письменника:

- Грицько Бойко – непересічний талант. Відданий дітям // Чарівники сміху : методичні поради. – Запоріжжя, 2007. – С.10 –11.
- Гурбич, Л. О. Продовжувач славних традицій українського гумору в дитячій літературі / Л. О. Гурбич // Шкільна бібліотека. – 2013. – № 15/16. – С. 44 – 46.
- Даценко, Л. В. Письменник країни дитинства Г. Бойко / Л. В. Даценко, Р. І. Захарова // Шкільний бібліотекар. – 2019. – № 1. – С. 31– 34.
- Дитячий дивосвіт : [95 років з дня народження українського поета Грицька Бойка, є його вірші та коротка біографія] // Шкільна бібліотека. – 2018 . – № 8. – С. 27 – 28.
- Заворотнюк, В. І. Грицько Бойко – майстер веселого цеху : [урок – конкурс з позакласного читання. Зкл.] // Розкажіть онуку. – 2002. – № 6. – С. 25 – 29.
- Касяненко, О. С. "Майстер веселого сміху" : [інформаційний бібліографічний список до 90-річчя від дня народження українського поета Грицька Пилиповича Бойка] / О. С. Касяненко // Українська мова та література. – 2013. №17. – С. 37 – 40.
- Коновалова, Г. В. Диво, диво, дивина Грицька Бойка : [свято гумору за творчістю Г. Бойка] // Позакласний час. – 1998. – №17. – С.49 – 52.
- Панова, О. С. Веселі вірші Грицька Бойка : [сценарій для учнів 3 – х класів] / О. С. Панова

// Шкільний бібліотекар. – 2018. – № 7. – С.34 – 37.

Так чия ж це справа? : [сценарій за творчістю українського поета Григорія Бойка] // Бібліотечка вихователя дитячого садка. – 2007. – №2. – С.8 – 13 .

Електронні ресурси

https://uk.wikipedia.org/wiki/Бойко_Григорій_Пилипович

<https://dovidka.biz.ua/gritsko-boyko-b-ograf-ya-dlya-d-tey-ta-ts-kav-fakti-skorocheno/>

<https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=5010>

http://www.ababahalamaha.com.ua/Бойко_Грицько

<https://mala.storinka.orgгрицько-бойко-вірші-для-дітей-збірка-бруднуля-веселинки.html>

<https://xn--80aaukc.xn--j1amh/brudnulja.html>

<https://esu.com.ua/article-36094>

<https://tales.org.ua/poems/ukrainian/hrytsko-bojko/>

<https://online-knigi.com.ua/ua/blog/51/gritsko-boyko-b-ograf-ya-dlya-d-tey-ta-ts-kav-fakti-skorocheno>

<https://megaznaika.com.ua/person/hrytsko-boyko/>

<https://probapera.org/author/23/hrytsko-bojko.html>

<https://derevo-kazok.org/brudnulja-gricko-bojko.html>

**Комунальний заклад "Запорізька обласна
бібліотека для дітей «Юний читач»
Запорізької обласної ради**

69006

м. Запоріжжя,

вул. В. Лобановського, 14

Телефони: (061) 236-85-62

236-85-63

236-86-27

236-86-49

Електронна пошта: zobd@ukr.net

Сайт: <http://zobd.zp.ua>